

Egyél karácsonyig mindennap egy almát! - Négy furcsa Luca-napi népszokás

A Luca-napról legtöbbeknek beugrik a Luca széke, amiről tudjuk, hogy hosszú ideig és sokféle fából készül. Hogy pontosan mire is kell, az már legtöbbször homályba vész. Ennek és néhány, a karácsonyi ünnepkör részének számító december 13-ához kötődő egyéb népszokásnak jártunk utána.

A lucázás sokak számára lehet ismerős kifejezés, ám a népszokás jelentése már talán nem teljesen tiszta. December 13-án fiúgyermekek házról házra járva az alábbi mondókával kívántak az elkövetkezendő évre jó terményt, bőséget, gazdagságot a ház lakói számára.

Luca, Luca, kitty-kotty, tojjanak a tiktyok!
Kolbászuk olyan hosszú legyen, mint a falu hossza,
Szalonnájuk olyan széles legyen, mint a mestergerenda,
Zsírjuk annyi legyen, mint kútban a víz!
Annyi pénzük legyen, mint a pelyva,
Annyi csirkéjük legyen, mint a faszál,
Annyi tojásuk legyen, mint égen a csillag!
Luca, Luca, kitty-kotty, tojjanak a tiktyok!

Luca napjához nemcsak a boszorkányok, de a férjkereső babonák is erősen kötődnek. A néphit szerint az a hajadon, aki Luca napjától kezdve mindennap beleharap egy almába, az utolsó falat után karácsonykor az utcára lépve megláthatja jövőbeli férjét.

Ugyancsak december 13-i szerelmi jóslások közé tartozott a Luca-cédulák nevű népszokás. A hajadon lányok Luca napján 13 papírra 13 legény nevét írták. A cédulákat a zsebükbe tették, majd mindennap kihúztak egyet közülük. Amelyik cédula utoljára maradt, a rajta szereplő név lett a leány férjének neve.

A töklámpás faragását legtöbbször egyértelműen angolszász hagyománynak tartjuk. Ám valójában nem csak a Halloweenhez köthető. Magyarországon - főként a Dunántúlon - is szokás volt az úgynevezett Luca-tök faragása. Luca napján szájat, orrot faragtak a kivájt belsejű tökre, gyertyát gyújtottak benne, a házak ablakai alá tették és sötétedéskor azzal ijesztgették egymást.

Molnár Tímea 6.b

Landorhegyi Sportiskolai Általános Iskola